

TRANSCRIPCIÓ DE LA TAULA RODONA QUE VA TENIR LLOC EN EL MARC DEL IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Ramon Bassa i Martín

Director del Servei Lingüístic de la Universitat
de les Illes Balears, moderador

Jeroni M. Mas Rigo

Secretari general del Consell de Mallorca

Joan Anton Rabella i Ribas

Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans

Enric Ribes i Marí

Institut d'Estudis Eivissencs

Fernanda M. Ramon Tous

Regidora de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política
Lingüística de l'Ajuntament de Palma

Miquel Grimalt Gelabert

Vicedegà i cap d'estudis de Geografia de la Universitat de les Illes Balears

Joan Miralles Monserrat

President de la Comissió Tècnica d'Assessorament
Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears

RESUM

En aquesta taula rodona els representants de diferents institucions de Catalunya i les Illes Balears debateren sobre la metodologia, els problemes i les posicions preses respecte als topònims nous que han anat sorgint, com ara els referits a nous carrers, urbanitzacions, etc.

La taula rodona, titulada *La problemàtica dels nous topònims. Fixació i normalització*, permeté donar a conèixer les visions i posicions que s'adopten davant els nous topònims, fet que motivà un debat amb molta participació per part dels diferents membres.

TRANSCRIPCIÓ DE LA TAULA RODONA

Ramon Bassa i Martín

Bon dia. Avui ens hem reunit aquí per conèixer de quina manera els representants de diferents departaments i institucions veuen tota aquesta problemàtica dels nous topònims i per delimitar quina seria la seva fixació i normalització, intentant no recapitular qüestions històriques, antigues, si no és que cal, i amb una brevetat de deu a quinze minuts, com a màxim.

Crec que, com a persona de fora, n'Enric Ribes podria encetar aquest debat.

Enric Ribes i Marí

Bon dia, i en primer lloc don les gràcies.

Doncs, procurarem ser telegràfics. A veure, en el cas d'Eivissa, potser es dona una doble circumstància. En el cas d'allò que seria toponímia urbana tindriem, per exemple, el municipi d'Eivissa, on, des de l'any 1979, estan acordats tots els noms en català i on la substitució de noms de règim franquista ja es va fer des de l'any 1979. En canvi, hi ha altres municipis on això va molt més endarrerit. Per exemple, Santa Eulària és un

cas paradigmàtic on no tan sols no s'han substituït noms franquistes sinó que, fins i tot, els noms de les vies urbanes a vegades es posen amb dues llengües. Per tant, hi hauria molt per parlar. Si voleu, després podem parlar de tot això amb més detall.

Ha sortit el nom d'*Eivissa*. Efectivament el nom d'*Ibiza* és un nom que té a veure..., aquí hauríem d'entrar en una qüestió (en Jeroni ho ha dit abans, crec), que és que no hi havia una norma exacta per fer el canvi dels noms de les illes. I jo, que, a més, en el moment en què es va aprovar la Llei de normalització lingüística estava al Parlament (com a diputat, em va tocar), crec que almenys els diputats eivissencs teníem consciència que la Llei de normalització, quan deia que tots els topònims tenen una única forma catalana, a Eivissa, l'única forma catalana de l'illa d'Eivissa, era *Eivissa*, i no n'hi havia cap altra. És una llàstima que al Parlament de les Illes Balears no hi hagi, tot i que ara sí que crec que hi és, un diari de sessions de les comissions, però en aquells temps no es feien diaris de sessions de les comissions. I això té importància perquè de vegades, quan s'han d'interpretar les lleis que s'han aprovat, per veure l'esperit del legislador, es va a veure el diari de sessions per mirar què varen debatre allí, i és clar, justament això no hi és i segurament, si això hi fos, es veuria clarament que cap diputat eivissenc no pensava que amb aquella Llei de normalització lingüística quedava un *Ibiza* penjant. És clar, penso que Mallorca, Menorca i Formentera tenen un nom coincident en castellà i en català; l'únic cas en què hi ha una forma diferent és el cas d'Eivissa, on hi ha *Eivissa* i *Ibiza*. I em consta que hi va haver moltes iniciatives, perquè la nostra sorpresa va ser després, malgrat que hi havia una Llei de normalització lingüística que enteníem que ja donava per fet que el topònim oficial era *Eivissa*, que l'Administració de l'Estat especialment continuava usant *Ibiza*. I malgrat que moltes vegades hi ha hagut iniciatives de molts tipus, fins tot iniciatives parlamentàries, no hem arribat a aclarir mai què s'ha de fer perquè deixin d'emprar *Ibiza* i comencin a utilitzar *Eivissa*. De fet, fins i tot diputats de Convergència i Unió que han fet gestions per encàrrec nostre a Madrid, no ho han aclarit. Segurament perquè això del concepte *illa* no existeix, és a dir, existeix el concepte *província*, però el concepte *illa* no és a cap registre; és clar, és que és un concepte geogràfic, entenem nosaltres. Per tant, volia aclarir això perquè sembla que quedam una mica malparats i, efectivament, problemes en tenim molts i exemples per quedar malparats n'hi ha molts, en el cas d'Eivissa i Formentera.

I podríem parlar, per descomptat, de toponímia nova, per exemple, de casos d'urbanitzacions que, com ha dit abans en Rabella, en tenim casos flagrants. Per exemple, m'he apuntat aquí: *Cala Azul*, *Cala Coral*, etc. Jo crec que el problema bàsic, aquí, també és que manca legislació o que la legislació no és prou clara. Hi ha massa lleis que conflueixen i, moltes vegades, aparentment són contradictòries. I jo crec que ni els secretaris dels ajuntaments, ni en el cas del Consell (en el cas d'Eivissa), crec que no s'aclareixen molt bé sobre quina és la norma que ha de predominar per damunt les altres. I això és el que volia dir d'entrada i, si de cas, després ja ens interpel·larem.

Ramon Bassa i Martín

Molt bé. Doncs, a més, tenim la sort de tenir el secretari general del Consell de Mallorca, que, si vol dir alguna cosa respecte a això, crec que ara seria l'ocasió: saber a

veure què podem fer a partir de la llei per utilitzar-la a favor de la normalització. Sabeu que contra la burocràcia no queda més remei que fer burocràcia...

Jeroni M. Mas Rigo

D'acord. Doncs ja he dit a la intervenció que realment no hi ha una normativa que digui com s'han de denominar les illes. He remarcat que la Llei de normalització lingüística enumera un llistat de municipis, territoris, vies interurbanes, etc., però no esmenta específicament les illes. El Decret 36/1988 no esmenta les illes, i crec que fins i tot, ho voldria comprovar, però em sembla que ni esmenta Cabrera, que és simplement una illa des del punt de vista geogràfic —perquè les illes són un element geogràfic, però també estan personificades com a entitat local, si més no les quatre que esmenta l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Ja he dit que també possiblement, en el moment oportú, quan es va fer la Llei de normalització lingüística, no tenien competències en règim local i tal vegada el legislador va voler ser prudent i no es va voler ficar dins un camp que no sabia si podia regular. És clar, què passa en aquest moment? Si equiparam les illes a les províncies, resultaria que només per llei de les Corts Generals es podria modificar el canvi de denominació, com va passar a la província *Baleares*, que va passar a ser *Illes Balears*. Consider que aquesta interpretació no s'hauria de seguir: és una interpretació [inaudible], sobretot perquè, a més, és molt poc autonomista. Per tant, en aquest moment, consider que, si més no, ha de ser la nostra posició considerar que això és una competència autonòmica, per tant, que hauríem de resoldre nosaltres. Fins i tot estam parlant no de canviar una denominació, sinó que estam parlant de catalanitzar el nom d'*Ibiza* i passar-lo a *Eivissa*, que, a més, curiosament a l'Estatut d'autonomia, a la versió castellana, crec que surt *Ibiza*, i al Registre d'Entitats Locals està registrat com a *Ibiza*, és a dir, que allà ho tenen ben clar que: l'illa és *Ibiza*, malgrat que la capital sigui *Eivissa*.

Per tant, pens que hauríem de ser una mica agosarats i tramitar, més que canvi de denominació, la catalanització del nom, i crec que en aquest moment les competències han estat les fallides, pens en els consells, per tant, seria el Consell d'Eivissa el que tindria la competència. Què hauria de fer? Doncs iniciar l'expedient per acord del Ple del Consell Insular, amb dictamen previ de la Comissió Formativa, exposició al públic per un termini mínim de trenta dies hàbils i audiència a l'Administració autonòmica balear. És a dir, malgrat que l'illa sigui una cosa insular, crec que com que l'Estatut diu que la comunitat està integrada per totes aquestes illes, crec que la denominació de l'illa tindria un abast suprainsular i s'hauria de demanar audiència al Govern de les Illes Balears perquè opinàs sobre aquest aspecte. I llavors hi hauria dos informes preceptius: un de la Universitat de les Illes Balears, que m'imagín que en aquest cas es limitaria a dir que *Ibiza* és *Eivissa* i, després, hi hauria un informe de caràcter administratiu que seria fet del secretari del Consell Insular d'Eivissa, perquè l'acord requereix majoria absoluta. Per tant: prendre l'acord definitiu i procedir a la publicació al BOIB i comunicar-ho a l'Administració de l'Estat perquè ho anoti al Registre d'Entitats Locals de les Illes i les Entitats Locals, depenent del Ministeri, i procedir a la publicació al BOE i al BOIB. Si en un moment determinat, si...

Enric Ribes i Marí (interromp)

Em permets només una pregunta? *Mallorca* i *Menorca*, els noms, estan inscrits en aquest registre?

Jeroni M. Mas Rigo (respon)

Sí.

Enric Ribes i Marí

I *Ibiza*, també?

Jeroni M. Mas Rigo

Sí, però com a *Ibiza*.

Per tant, no és llarg, en dos mesos el tema estaria resolt. Si en un moment determinat l'Administració de l'Estat, o bé a través de la Delegació del Govern, o bé a través del mateix Registre d'Entitats Locals, posàs algun emperò, ja seria el moment en què intervindríem, o bé per via jurisdiccional o bé per via legislativa, no ho sé. El que no hem de fer, però, és estar aturats pel fet de no saber com ho hem de fer. Seguim uns criteris i si després, per les raons que siguin, algú ens diu que no hi està d'acord, llavors ja veuríem com es resol.

De totes maneres, el problema d'Eivissa em sembla que en el fons és més un problema polític que no un problema lingüístic. Perquè tots sabem que, desgraciadament, a les comunitats bilingües (o que tenen llengües oficials pròpies diferents del castellà) és on es donen els problemes de toponímia; a la resta de l'Estat, on no hi ha confluència de dues llengües, no es donen aquests problemes. De fet, per aquest motiu hi ha tan pocs estudis des del punt de vista del règim jurídic sobre toponímia, perquè aquests només s'han creat en aquest tipus de comunitats. I moltes vegades s'utilitzen de forma espúria, perquè mitjançant això s'intenta combatre, a vegades, el tema de la normalització lingüística. Per això remarc el fet de no considerar les rectificacions lingüístiques com a canvis de denominació.

Així, consider que el que es va fer a Maó va ser un error molt important: el fet d'utilitzar-se com un canvi de denominació. I m'hauria agradat que la Universitat de les Illes Balears, com a òrgan assessor, hagués fet molta incidència en aquest punt: i dir que això no és un canvi de denominació perquè precisament això és donar arguments als que estan en contra de la normalització, dient que estam canviant el nom. I això no és canviar el nom, sobretot en el cas de Maó, que estam parlant d'una *h*. En canvi, en el cas d'Eivissa són coses que sonen o s'escriuen molt diferent. Però, quin és el problema a *Eivissa*? Que internacionalment és coneguda com a *Ibiza* i, a més, com Mallorca, Eivissa és una illa que viu molt del turisme, i amb independència del que políticament hi pugui haver darrere tot això, hi ha una pressió forta de les institucions hoteleres per mantenir la denominació antiga. Per tant, quina seria la solució? La solució, tal vegada, podria ser donar un termini transitori en què internament fos *Eivissa* i quan el nom hagués de sortir a l'estranger, fos bilingüe: *Ibiza/Eivissa*. I quan la gent ja ho hagués assimilat, ja passar a la denominació única d'*Eivissa*. Això és el que crec.

Joan Miralles Monserrat

Jo, si em permeteu, diré algunes coses a mode de recordatori, de caire històric, perquè després tenc classe.

Respecte a Maó, i contestant aquesta qüestió, efectivament, fa poques setmanes, vàrem fer un informe en què precisament vàrem apuntar això: que no era un canvi de nom, i també vàrem criticar, d'alguna manera, els fonaments en què es tenien en compte tota una sèrie de raons que pensàvem que no eren les adients per part d'aquells que defensaven *Mahon* (amb *n* final i amb *h*). El recordatori seria el següent: crec que convindria tenir en compte que aquest costum, que ara ja pràcticament és llei, de reposar els noms populars i tradicionals, ve donat pràcticament des dels primers anys de la transició. De fet, quan a Montuïri varen fer la proposta de canvi de noms amb aquest model ciclostilat, l'any 1977, això és el que ens va guiar. De fet, surava dins l'ambient la necessitat d'arribar a uns acords per mitjà d'aquesta via popular i tradicional, no per via de revenja proposant noms republicans, etc. Després, va venir la Constitució i l'any 1982, el Departament de Filologia Catalana va organitzar un col·loqui, a la Real, en què vàrem intentar veure quin era l'estat de la qüestió, quins aspectes onomàstics (pel que fa a noms de persona i pel que fa a noms de lloc)... I hi va haver ja en aquell moment una ponència d'en Climent Picornell precisament titulada «La nova toponímia a les Illes Balears. Una aportació als topònims sorgits arrel del turisme». Va ser una ponència que, jo crec, realment va causar impacte i a través de la qual es va redactar un manifest que no només va sortir publicat a la premsa periòdica de les Illes Balears, sinó que també va sortir a l'*Avui*, i em sembla que en algun altre. Després hi va haver, l'any 1983, l'Estatut d'autonomia, crec que és important dir que en gran part gràcies al mèrit d'en Damià Ferrà Pons, que va pitjar molt en aquest sentit perquè l'organisme assessor en matèria lingüística fos la Universitat: que fos l'organisme que, en definitiva, dictàs sentència sobre aquestes qüestions. Lògicament, això després es va desenvolupar a la Llei de normalització lingüística de l'any 1986, en què l'article 14 és molt taxatiu (en aquest cas, és el més taxatiu en tot l'Estat, pràcticament, en matèria toponímica). Diu concretament: «els topònims de les Illes Balears tenen com a única forma oficial la catalana»; i, segon, «correspon al Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar el nom oficial dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la comunitat autònoma». I després, aquest afegitó, que ve donat per aquest ambient (per allò que surava aquells anys): «els noms de les vies urbanes han de ser determinats pels ajuntaments corresponents també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons», això és el que deia la Llei, i és el que crec que s'ha fet, en definitiva, durant aquests anys, tant a Palma com als altres pobles.

Després, l'any 1988, apareix aquest decret sobre toponímia, publicat al BOCAIB, que evidentment és un decret incomplet (que ja ho sabem). De fet, això va ser una petició que es va fer i que es va aprofitar per passar revista a una sèrie de problemes que hi havia en aquell moment i que després s'han anat resolent per part de la Universitat i per part, també, de l'Institut d'Estudis Catalans.

Després, hi ha la fundació del Gabinet de Terminologia (1991) i del Gabinet d'Onomàstica (1995), també l'any 1989 hi ha, al Consell de Departament de Filologia Catalana, el dia 23 d'abril, la creació de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic, i l'any 1997, la creació del COFUC, i l'any 1995 hi ha l'aprovació, per part de l'Institut d'Estudis Catalans, de la proposta de normativització toponímica que parteix d'una ponència que va fer en Cosme Aguiló, que va passar a través de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic i que va ser aprovada, després, per l'Institut d'Estudis Catalans. Pens que aquesta proposta ha anat fent camí i que els nomenclàtors que s'han elaborat i publicat (i el nomenclàtor que estam elaborant ara de caire toponímic) es fonamenten precisament també en aquesta proposta. És una proposta complicada, perquè la casuística normalment és molt complexa, però crec que ha anat fent camí tant pel que fa a qüestions purament gràfiques, com també de caire morfològic.

Miquel Grimalt Gelabert

Doncs moltes gràcies per haver-me convidat aquí [inaudible]. Acabats aquests jocs florals breus, i per no allargar-nos, diria que tenim un moment molt diferent a d'altres: normalitzar no és banal. Fa un temps, es varen normalitzar noms en castellà: *Vistalegre*, etc., però aquests noms no tenien més transcendència perquè només els sabien poques persones. El problema és que, en aquell moment, la gent, els padrins, transmetien els topònims oralment. Ara no hi ha padrins, ara hi ha televisió, GPS, mapes, cartells, etc. De tal manera que quan es normalitza, es fixa o s'escriu un nom, aquest nom ha passat a substituir. I si s'ha fet malament, ha substituït un topònim que era autèntic. De tal manera que podem fer molt de mal normalitzant malament, si això no es fa de bona manera. Per posar una anècdota, al meu poble, a Manacor, hi havia un carrer, que era el *carrer de l'Anell*, nom que m'agrada perquè era una deformació de *l'Anyell* (perquè hi havia una capelleta amb un anyell pasqual). Aquest carrer havia resistit estoicament la normalització l'any 1860, en què havien posat uns noms en castellà (i l'havien substituït per *Mayor*), va substituir el règim de la Primera República, va substituir una restauració que va posar un comte, un rei o un príncep, va substituir una Segona República, un règim franquista..., i va seguir sent el *carrer de l'Anell*. I ve el moment de normalització i, per pressions estranyes d'algun personatge d'aquest carrer (que per algun motiu no li devia agradar que es posàs aquest nom), aquell carrer es va normalitzar com a *carrer Major*. Per tant, el *carrer de l'Anell* s'està morint. Per tant, ha fet molt més mal aquest cartell perfectament normalitzat i en català que no les imposicions franquistes, les repúbliques, etc. O sigui, que ha estat la segona restauració borbònica la que ha aconseguit matar un nom que ens podria venir d'enrere, segurament des del rei en Jaume.

També seria important, ja que parlam de mesotoponímia, macrotoponímia, noms de pobles... S'hauria d'intentar fixar, normalitzar, omplir el buit de molta microtoponímia, per moltes coses. Per exemple, ens vàrem entretenir —i col·laboram estoicament amb el Gabinet d'Onomàstica a les jornades— a cercar nom a alguna cosa que en el seu moment en va tenir, després el va perdre i ara necessita un nom. A Mallorca tal vegada hi ha coses sense nom. Una cosa tan simple com el *cim de Mallorca*. Cercàrem quants cims hi ha a més de mil metres, i en trobàrem setanta. D'aquests setanta, una trentena

tenen nom; la resta, absolutament «innominats». Aquesta «innominació» ens durà al fet que a la primera guia que aparegui, el primer espontani hi col·loqui un nom errat, i això ens porti molts problemes. Així, hi ha molta feina per fer.

Recuperant el que ha dit na Nanda Ramon... M'ha agradat molt això de recuperar *carrer del Segell*. Fantàstic, però els mallorquins encara li diuen *carrer dels Bastaixos*. Quan es va intentar normalitzar, no varen gosar llevar *Jaume II* i donar-li una avinguda grossíssima dins ciutat, com la del seu nét, i varen deixar *Jaume II*; i una rajoleta minúscula amb *carrer dels Bastaixos*; ara, una segona rajoleta minúscula amb *carrer del Segell*; tres rajoletes tal vegada ja superi qualsevol cosa. I està molt bé com a informació, però l'objectiu inicial hauria d'haver estat possiblement en el moment de la transició haver recuperat (avui en dia no té remei) aquell nom de *carrer dels Bastaixos*, es perd un nom que encara era viu i hem arribat a això. No està malament que hi hagi aquesta informació (tant amb dues rajoletes com amb una placa a baix amb l'evolució del carrer).

Els problemes, moltes vegades, no són les lleis, són els reglaments. Hi pot haver una llei, però mentre rebis una carta amb un nom que no sigui l'oficial, l'entris i no la tornis, aquella persona no es veurà en la necessitat d'utilitzar aquest nom oficial. Això potser que en algun moment sona incòmode, però en aquest moment ens permet moltes subtilitats. I em permet dir que hi ha una eina boníssima per a això, que és la informàtica. En la informàtica has de posar el nom que és, si no és aquell, els ordinadors són beneïts i només n'admeten un... [inaudible]. A vegades, sense llei es pot aplicar el reglament.

Per cert, de *Cabrera*, val a dir que va tenir una plaça d'inspector al Ministeri d'Educació i Ciència l'inspector de la Cabrera; a les places d'inspector d'ensenyament primari, em sembla. Potser era una canongia d'aquestes estranyes, de la mateixa manera que l'Església té diòcesis que mai no han estat cristianes, que va atorgant a nebots i a parents de cardenals.

I, finalment, en Miralles ha dit que l'any 1986 es va arreglar tot quan ho havien donat a la Universitat. I es va fer una bona passa, però el problema és que la Universitat no només és el Departament de Filologia. Com a geògraf que som, utilitzadors massius del topònim, record que un mapa són unes retxes damunt un paper més un topònim, i que un topònim indica un lloc. Però tal vegada això de no tenir en compte les illes va ser perquè senzillament no hi havia un geògraf allà que es temés que la primera realitat absoluta és l'illa. No importa haver estudiat massa, però és ben vigent: tots ens sentim primer de la nostra illa que del lloc del món, per molt que ens diguin si hi ha comunitat o no. Vull dir, seria el primer element d'integració de la persona dins la societat.

Doncs així, just eren aquests comentaris.

Fernanda M. Ramon Tous

Volia comentar una cosa, quan s'ha explicat el procés per a la modificació del Registre d'Entitats Locals, volia comentar que nosaltres érem conscients del procés que s'havia de seguir (ens provocava la mateixa reacció que us ha provocat a vosaltres), però en realitat vàrem tenir molta sort a Palma, que encara no ens ho creiem, que és que al Reial decret que regula això hi ha aquest procediment, aquesta possibilitat, però també

n'hi ha una altra que és que el Registre actuï d'ofici quan el nom ha estat recollit i publicat en un butlletí oficial. I això és el que va passar amb la Llei de capitalitat. De fet, ho dic perquè Palma no ha seguit tot aquest procés, sinó que el Registre, pel fet d'haver-se modificat la Llei i haver-se publicat al BOE, va actuar d'ofici i va procedir a la modificació, sense totes aquestes fases.

Jeroni M. Mas Rigo (interromp)

Sí, però s'han de dir dues coses: primera, que ja ho he dit abans, la Llei no va respectar l'autonomia local; i segona, no va respectar les competències que té el Consell Insular de Mallorca. Això d'entrada. Però s'hauria pogut arreglar perfectament perquè l'Ajuntament hauria donat el seu consentiment [inaudible]. És a dir, vivim en un país on el poder resideix en el Parlament, però això no vol dir que encara que el Parlament sigui sobirà, no s'hagi de tenir en compte la potestat de les altres administracions. Per això, ara, d'acord amb la Carta europea de l'Administració local, es permet que el municipi, si té una sèrie de requisits, no el municipi tot sol, pugui fins i tot impugnar davant el Constitucional quan es vulnera la seva autonomia. Per tant, jo no estaria gaire content del procediment que es va fer a Palma, tot i que estic d'acord que ha de ser Palma, i així ho he defensat.

Fernanda M. Ramon Tous (interromp)

[inaudible] Però no va ser un procediment cercat...

Jeroni M. Mas Rigo (respon)

No, però supòs que l'Ajuntament, davant la Llei, es va dirigir al Registre d'Entitats Locals i va dir «Aquest és el nom oficial». I el Registre, que fins i tot ens ho va demanar a nosaltres, al Consell, perquè, és clar, *Palma* no sols és el nom del terme municipal de Palma, *Palma* també és el nom de la capital de l'illa, amb independència que pugui ser la capital de la comunitat autònoma. I òbviament, quan vàrem rebre aquest paper, vàrem estar-hi totalment d'acord. Què hem d'anar a discutir? Si l'Estatut, a l'article 7, ja ho diu, que el nom oficial és Palma, i sabem que, ja ho he dit abans, la teoria que Palma era la capital del municipi de *Palma de Mallorca* era insostenible, ja que quan una comunitat autònoma, o fins i tot una província, té una capital ha de coincidir amb el nom del municipi, no amb el nom del nucli que diuen que és la capital del terme. I a sobre, era la teoria que defensàvem. El que no podem fer, però, és cada dia omplir-nos la boca d'autonomies locals quan les comunitats autònomes han assumit moltes competències [inaudible].

[...]

El problema que tenim a les Balears és que som l'única comunitat autònoma amb llengua oficial pròpia, diferent del castellà, que no hem regulat el procediment que s'ha de seguir per a la denominació dels nuclis de població, ni dels topònims, ni de res. Això és un dels problemes més importants que tenim. És per això que diem «com es fa?, com no es fa?». Per exemple, si quan s'ha esmentat el tema de les illes, és un problema que el Consell d'Eivissa canvia el nom, doncs simplement que es faci com han fet a l'Ajuntament de Palma: el Parlament que faci una llei i que digui «Ibiza, a partir d'ara, es diu Eivissa», i ja ho tenim arreglat.

Climent Picornell Bauzà (assistent)

M'agradaria fer un comentari global.

[inaudible] Els topònims dels hotels són els dominants. És a dir, els hotels són la referència. [inaudible] Jo vaig trobar 500 urbanitzacions l'any 1980, legals, moltes d'elles encara vigents. [inaudible]

Fernanda M. Ramon Tous

De totes maneres, és curiós veure com es desplaça l'eix toponímic: motius geogràfics i eclesiàstics, durant segles; hoteler, durant una primera etapa turística; i ara, clarament comercial. És curiós.

Joan Anton Rabella i Ribas

La primera qüestió que tractaré és la de les lleis. Està bé, i es necessitava aquesta categoria de què és un nucli de població. Per aquest decret, etc., ja hi va haver el problema de com se'l denominava: si poble, si llogarret, si només nucli, si nucli de població, si s'establia com una gradació, etc. Al final es va decidir que només hi hagués municipis i nuclis de població; les propostes que hi havia van ser molt grans. Però igualment anem a parar una mica al mateix: existeix aquesta definició del que és un nucli de població, però en canvi no hi ha cap impediment perquè un ajuntament pugui declarar com a nucli de població l'estació d'esquí de Vallter 2000, que, a més, és una caseta única i petita, no és una macroestació, on no viu ningú, i és un únic edifici, etc. I en canvi, es declara, és a dir, es fa una llei que diu que un nucli de població ha de tenir aquestes característiques i aleshores un ajuntament presenta com a nucli de població una cosa que no s'hi assembla ni en pintura, i no hi ha cap problema. És clar, aleshores, allò que diem, ens importen les lleis però també hem de veure quin ús en fem. I fins i tot és molt difícil de regular. L'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès té el nucli de Bellaterra i li fa llum de gas, en el sentit que no el declara i aleshores, allò que dius, l'acabes posant en un nomenclàtor perquè dius geogràficament el que sigui. Perquè a ells, pel que sigui, no els interessa, i no te'l declaren. Això és la qüestió legal.

Després, la qüestió de fixació i la tasca de prevenció. En fixació, la qüestió que dèiem del nomenclàtor: el nomenclàtor no ens salvarà, és a dir, l'oficialització no ho és tot. Nosaltres, quan estàvem fent el nomenclàtor oficial, entre el 1998 i el 2003. Entre el 2005 i el 2008 se n'ha fet l'ampliació (i ara sortirà que, en lloc de 40.000 en tindrà 55.000, etc.). El que dic és que l'oficialització no ho és tot, però és el que ens permet aquesta fixació. D'acord que potser no considerem que depengui del lloc: li diuen *Makro* i li diuen *Carrefour*, i li seguiran dient. Però d'alguna manera, la tasca de fixació i que hi hagi una única denominació i a partir d'aquí... Per exemple, a Catalunya la tasca es fa des de la Comissió de Toponímia, ho aprova la Generalitat, ho assumeix l'Institut Cartogràfic i, aleshores, el Cartogràfic ho ven com a toponímia única a l'Estat, a l'Institut Geogràfic Nacional, i aleshores per mitjà de contactes exteriors s'intenta que la toponímia internacional, d'alguna manera, també es vengui al nivell que arribi, i que als GPS i tota la informació que ve de fora, i per dir-ho d'alguna manera, tota aquesta informació quan es descarregui en una base de dades..., li donin el DVD, i digui aquests 55.000 estan fixats i només tenen aquesta única

forma. D'acord que tu fas aquesta feina i l'endemà, doncs, no ha triomfat. I de tant en tant, segueix sortint un nom que et demanes d'on poden haver tret aquesta forma tan estranya, i això s'ha de mirar amb els de Google i amb els de Google Earth i el que sigui perquè surti bé.

Però és veritat que, una vegada fixat, d'alguna manera, vas avançant. Ja dic, no és automàtic, però tenir teòricament una única base de dades és fonamental. I a Catalunya, fins i tot, l'acceptació, vists ara aquests cinc anys des que s'ha fet i les crítiques i tot el que s'ha fet, ha estat superior i les crítiques han estat menors. Perquè també passa que quan es fa una obra amb molt de conjunt i que té un pes específic... Una cosa és quan critiques un topònim únic i aïllat, i l'altra és quan veus una obra, és a dir, que aquell topònim forma part de tota una obra, de tot el conjunt i que, per tant, allà hi ha una coherència.

I, finalment, i una mica en relació amb tot això que dèiem, s'ha de fixar, entenent que això és una feina única, vull dir, pública i interessant socialment, però que igualment s'ha de seguir treballant, i això és la qüestió de permeabilitat de la tasca de prevenció. Ara aquí es deia això, en un moment determinat els referents eren els sants, en un altre moment els referents eren algun tipus d'elements de caràcter turístic que no saps què, ara són els comercials. És a dir, el que has de fer es preservar la toponímia històrica, o tradicional, perquè aquesta no es modifiqui, i aleshores tenir cura que dins les tendències que hi ha encara al moment, doncs la nova que es vagi fent, doncs no resulti això: aberrant o grotesca.

L'altra cosa és que no tot canvi és negatiu, també hi ha canvis en la toponímia, allò que dèiem si a l'Ajuntament d'Utxafava això de *fava* els sonava malament i en un moment determinat canvien per *Vilasana*, és a dir, hi ha canvis que en aquest sentit, segons sigui la toponímia... Doncs és clar, els noms comercials i així no s'han de recollir, però segur que hi ha canvis, i la tasca de prevenció, en aquest sentit, és formar criteris. Nosaltres, el que dèiem, si hi ha 946 municipis a Catalunya, els 946 no segueixen aquests criteris de què jo abans parlava de l'àmbit municipal. Però ara, des que s'han publicat, rebem moltes consultes d'ajuntaments que diuen «Bé, volíem posar un nom i estàvem mirant aquest llibret i ara no sabem si l'hem de posar així o així». És a dir, que el fet de les consultes que reps vol dir que sí, que serveix. I el que dèiem, coneixem cada vegada més ajuntaments que tenen una comissió, o grup de treball, que a l'hora de posar els noms als carrers, ho fan amb més cura. Per tant, també s'ha de continuar amb la tasca de prevenció, entenent que potser no arribarà a tothom però sí que s'ha avançat en aquest sentit.

Ramon Bassa i Martín

Bé, aniríem tancant aquest tema. Com que abans s'ha fet una pregunta quan no hi era en Joan Miralles que demanava com estava aquesta qüestió del Nomenclàtor, que ho ha demanat... sí, en Climent.

Climent Picornell Bauzà

[inaudible] És que després, si hi ha alguna problemàtica, se'n va a una llista feta. Per exemple: què diu el mapa dels militars? Doncs, diu això. [inaudible].

Joan Miralles Monserrat

A veure, del Nomenclàtor, en aquest moment, tenim enllestida pràcticament la part d'Eivissa. En aquest sentit, he de dir que una de les persones que ha treballat més crec que ha estat precisament n'Enric Ribes, aquí present. El proper divendres deixarem enllestit Formentera. En el cas de Menorca, que ens ajuda en Xavier Gomila, la cosa està força avançada. I, en el cas de Mallorca, és clar, evidentment no tenim una persona que ho sàpiga tot, com en el cas d'Eivissa i Menorca. El que farem, doncs, serà partir de la base que tenim nosaltres —de fet, això ja fa força anys que dura, ja hi portam set o vuit anys— i, a la vegada, tindrem també a la vista les altres llistes que s'han fet fins ara, que, si no record malament, són: per una banda, la clàssica de l'atles de Mascaró Passarius, també hi ha el Mapa toponímic balear —que és el que té més topònims, i és el que varem revisar precisament amb Ciències de la Terra—, l'1 : 5.000, els dos mapes del COFUC (el mapa i el llistat «poble a poble» classificat per tipus de topònim) i, a l'últim, hi ha el mapa de l'*Enciclopèdia de Mallorca*. A partir d'aquí, i a més a més de la informació que també ens donarà un trobador que procurarem tenir, ho tindrem enllestit. Ara tenim una proposta, però voldríem revisar una mica a partir també d'aquestes altres llistes per veure si hem de revisar alguna cosa. I ja dic, és una cosa que ha estat força complexa i complicada. Però vaja, en l'entretant ha anat fent camí aquesta proposta de normativització toponímica, i jo crec que moltes coses ja s'han resolt. I l'objectiu seria precisament aquest: fer una llista oficial toponímica, deixant de banda només la part urbana, de toponímia urbana. En aquest sentit ja hem demanat a tots els ajuntaments que ens subministrin els noms de les places, els carrers i barris, etc., de totes les viles de les Illes Balears (que em sembla que, curiosament, només falta Santanyí), però els altres, pràcticament, ja els tenim.

I m'agradaria afegir que aquestes llistes es publicaran, o es donaran a conèixer, per municipis i destriant la toponímia d'allò que són també noms d'illes i illots i d'allò que són talassònims. Ara bé, l'objectiu —i això li vaig dir fa poques setmanes a la consellera d'Educació i Cultura, Bàrbara Galmés,— hauria de ser fer un nomenclàtor per l'estil d'aquest que ha fet Catalunya, que és una obra molt reeixida, però evidentment també té la base cartogràfica que seria adient de fer.

Jo crec que en el nostre cas tindríem un avantatge afegit, i és que, en proporció, sortirien molts més topònims que a Catalunya, perquè a Catalunya, lògicament, per l'extensió, el nombre de topònims que surten són bàsicament toponímia major, i allò que és més important de toponímia menor. En el nostre cas, crec que podríem fer un nomenclàtor consemblant, de format, etc., però que evidentment recolliria molta més informació. Però, és clar, això hauria de ser un treball fet per filòlegs i geògrafs, naturalment.

Ramon Bassa i Martín

Bé, doncs vista l'hora que és, donaria aquest tema per acabat i només com a reflexió final diria que des del Servei Lingüístic i des del Gabinet d'Onomàstica ens hem d'alegrar, perquè veiem que és un tema que, com a mínim, ha estat viu (sobretot la taula rodona), i és una prova que demostra que hi hauria d'haver més intercanvis d'aquest tipus entre diferents visions i institucions per anar configurant uns camins comuns, ja que, a la llarga, ens jugam el futur dels noms del nostre país, i crec que això és

molt important en aquests moments, tant per la població immigrant que arriba, com per aquestes noves urbanitzacions que van sorgint. I hi estic d'acord, en el sentit que necessitam uns documents de base ja normatius que quan surtin ja s'avancin a aquestes situacions per evitar que prosperin noms que ara encara estan en bolquers, abans que creixin i es desenvolupin plenament. També, sí que fa falta que hi hagi més intercanvis d'aquest tipus, precisament com el que fem en aquest seminari. I, a l'últim, voldria agrair l'assistència a tots els participants, tant al públic com als ponents de la taula rodona, ja que crec que ha estat una de les taules dels seminaris més riques i animades que hem tingut. Gràcies a tots.